Lietas Nr.C29523419
Lietas arhīva Nr. C-1900-20/17
ECLI:LV:RLPT:2020:0128.C29523419.5.S

Spriedums
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2020.gada 28.janvārī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa, tiesnese Jolanta Zaškina, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumā.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ iesniegusi tiesā maksātnespējas pieteikumu, kurā lūdz pasludināt savu maksātnespējas procesu.

Pieteikumā norādīts, ka parādnieces parādu saistību apmērs ar iestājušos izpildes termiņu pārsniedz 5000 *euro*. Uz maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas dienu parādniecei ir neizpildītās saistības pret AS "Swedbank" 465,95 *euro* apmērā, pret SIA "Creditreform Latvija"- 7210,19 *euro*, pret SIA "ONDO"- 564,23 *euro* un pret SIA "Julianus Inkasso Latvija"- 2231 *euro*.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 134.panta trešās daļas noteikumiem parādniecei ir saistības, kuru izpildes termiņš iestājas pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas, pret AS "Swedbank"- 5905,18 *euro*, pret SIA "Inbank līzings"- 3779,52 *euro* un pret SIA "ExpressCredit"- 577,44 *euro*.

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2019.gada 23.oktobra izziņām izriet, ka parādnieces ikmēneša ienākumus veido valsts pensija 347,56 *euro* un darba alga SIA "/nosaukums/" 145 *euro*. Parādniecei nepieder transportlīdzekļi, mazizmēra kuģošanas līdzekļi, kapitāla daļas uzņēmumos un publiskā apgrozībā esoši vērtspapīri.

Tādējādi, parādnieces saistības ar iestājušos izpildes termiņu pārsniedz 5000 *euro* un parādniecei nav līdzekļu šo parādu saistību segšanai, tāpēc ir pasludināms parādnieces maksātnespējas process.

Pieteikumā nebija norādīts, vai parādniecei pieder nekustamie īpašumi.

No publiski pieejamā ieraksta Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā izriet, ka parādniecei līdz 2019.gada 15.novembrim ir piederējis nekustamais īpašums /adrese/, kas ir atsavināts Igaunijas uzņēmumam HANSAVEST RENTAL OU, pamatojoties uz 2019.gada 14.oktobra pirkuma līgumu. Pirkuma līguma summa norādīta 40000 *euro*. Nekustamais īpašums kalpojis kā nodrošinājums parādnieces saistību izpildei saskaņā ar viņas un SIA "GrandCredit" starpā 2019.gada 1.februārī noslēgto aizdevuma līgumu Nr.01-02/9013-D/1. Atsavinot nekustamo īpašumu hipotēka tika dzēsta, tādējādi, dzēšot saistības pret hipotekāro kreditoru SIA "GrandCredit".

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 3.janvāra lēmumu parādniecei tika uzdots iesniegt 2019.gada 1.februāra aizdevuma līgumu, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku Nr.01-02/9013-D/1 un bankas konta izdruku, no kuras varētu redzēt saskaņā ar 2019.gada 1.februāra aizdevuma līgumu saņemtā aizdevuma apmēru un saskaņā ar 2019.gada 14.oktobra pirkuma līgumu Nr.9523 saņemto pirkuma maksu un tās izlietojumu.

2020.gada 16.janvārī parādniece iesniegusi 2019.gada 1.februāra aizdevuma līgumu un 2019.gada 1.februāra hipotēkas līgumu (lietas 137.-147., 149.-153.lapa). Parādniece ir pievienojusi AS "Citadele banka" kredīta paziņojumu, no kura izriet, ka 2019.gada 19.novembrī parādniecei no nekustamā īpašuma pārdošanas Igaunijas uzņēmums HANSAVEST RENTAL OU ir pārskaitījis 17502 *euro* (lietas 156.lapa).

2020.gada 27.janvārī parādniece iesniegusi AS "Citadele banka" konta pārskatu par periodu no 2019.gada 6.februāra līdz 2019.gada 31.decembrim (lietas 162., 163.-183.lapa), norādot, ka no nekustamā īpašuma pārdošanas saņemto naudu esot novirzījusi savu parādu saistību dzēšanai pret privātpersonām.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa uzskata, ka maksātnespējas procesa pieteikums ir noraidāms un maksātnespējas procesa lieta izbeidzama.

Civilprocesa likuma 363.^{27} panta otrā daļa noteic, ka tiesa pasludina fiziskās personas maksātnespējas procesu, ja konstatē parādnieka maksātnespējas procesa pazīmi [..].

Parādniece pieteikumu pamatojusi uz Maksātnespējas likuma 129.panta pirmās daļas 1.punktu, kas noteic, ka parādniekam var piemērot fiziskās personas maksātnespējas procesu, ja šai personai nav iespēju nokārtot parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un parādsaistības kopā pārsniedz 5000 *euro*.

No lietas materiāliem izriet, ka uz maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas dienu parādniecei ir neizpildītas saistības ar iestājušos izpildes termiņu pret AS "Swedbank" 465,95 *euro* apmērā (lietas 54.-70.lapa), pret SIA "Creditreform Latvija"- 7210,19 *euro* (lietas 71.-74., 76.-83.lapa); pret SIA "ONDO"- 564,23 *euro* (lietas 75.lapa) un pret SIA "Julianus Inkasso Latvija"- 2231 *euro* (lietas 114.-123.lapa). Minēto saistību apmērs pārsniedz 5000 *euro*. Parādniecei ir saistības, kuru izpildes termiņš iestājas pēc fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas, pret AS "Swedbank"- 5905,18 *euro* (lietas 84.-106.lapa), pret SIA "Inbank līzings"- 3779,52 *euro* (lietas 107.-110.lapa) un pret SIA "ExpressCredit"- 577,44 *euro* (lietas 112.-113.lapa).

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2019.gada 23.oktobra izziņām izriet, ka parādnieces ikmēneša ienākumus veido valsts pensija 347,56 *euro* un darba alga SIA "/nosaukums/" 145 *euro*. Parādniecei nepieder transportlīdzekļi, mazizmēra kuģošanas līdzekļi, kapitāla daļas uzņēmumos un publiskā apgrozībā esoši vērtspapīri (lietas 42., 43., 44., 45. un 46.lapa).

Tādējādi, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, tiesai ir pamats atzīt, ka parādniecei ir nenokārtotas parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un tās kopā ir lielākas par 5000 *euro*.

Taču atbilstoši Maksātnespējas likuma 129.panta pirmās daļas 1.punktam, lai parādniekam varētu piemērot fiziskās personas maksātnespējas

procesu, tiesai jākonstatē ne tikai tas, ka personai ir parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un tās kopā pārsniedz 5000 *euro*, bet arī, ka šai personai nav iespēju šīs saistības nokārtot.

Parādniece pēc tiesas pieprasījuma ir iesniegusi AS "Citadele banka" konta pārskatu par periodu no 2019.gada 6.februāra līdz 2019.gada 31.decembrim (lietas 162., 163.-183.lapa).

No minētās izdrukas izriet, ka parādniecei 2019.gada 19.novembrī, tas ir, nedaudz vairāk kā divas nedēļas pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas tika ieskaitīta naudas summa 17502 *euro* no nekustamā īpašuma pārdošanas, kas ievērojami pārsniedz parādnieces norādīto saistību ar iestājušos izpildes termiņu summu.

Kā izriet no konta pārskata minētā naudas summa, lielākoties tika izņemta skaidras naudas veidā no viena un tā paša bankomāta Stacijas laukumā 2, Rīgā, kā arī 2019.gada 26.novembrī parādniece ir veikusi četrus pirkumus veikalā E-lats par summām 963,94 *euro*, 851,17 *euro*, 830,13 *euro* un 800 *euro*, 2019.gada 28.novembrī parādniece nopirkusi minētajā veikalā preci par 365 *euro* un tajā pašā datumā no šī paša konta samaksājusi valsts nodevu 70 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* par maksātnespējas procesa iesniegšanu un maksātnespējas procesa depozītu 860 *euro*.

Lai gan parādniece norāda, ka nauda no konta tika izņemta, lai dzēstu savas saistības pret privātpersonām, tiesa šo apgalvojumu vērtē kritiski.

Pirmkārt, parādniece nav norādījusi, kādām fiziskajām personām un cik lielā apmērā ir dzēsusi savas parādu saistības, kā arī nav iesniegti pierādījumi, ka šādas saistības jebkad būtu pastāvējušas. Otrkārt, parādniece nebija norādījusi uz šiem apstākļiem, iesniedzot maksātnespējas pieteikumu. Iesniedzot maksātnespējas procesa pieteikumu, fakts par naudas līdzekļu saņemšanu tika noklusēts. Treškārt, ievērojama daļa no saņemtās naudas ir iztērēta pirkumiem veikalā E-lats, kas saskaņā ar publiski pieejamo informāciju https://www.e-lats.lv/lv, cita starpā nodarbojas ar juvelierizstrādājumu, dārgmetālu, dimantu tirdzniecību, kā arī pieņem tos kā ķīlu pret naudu.

Kopumā, izpētot parādnieces kontu, vismaz netieši izsecināma tendence, ka parādniece, zinot par saistību ar iestājušos izpildes termiņu esamību, katru dienu vienā un tajā pašā bankomātā pēc iespējas ātrāk centusies izņemt lielāko daļu no saņemtās naudas, lai veidotu skaidras naudas uzkrājumus un, iespējams, iegādātos dārglietas vai citu kustamu mantu, lai tādā veidā slēptu savu patieso mantisko stāvokli no kreditoriem un izvairītos no parādu saistību pildīšanas.

Maksātnespējas likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir veicināt finansiālās grūtībās nonākuša parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātspējas atjaunošanu, piemērojot likumā noteiktos principus un tiesiskos risinājumus.

Maksātnespējas likumā nenoliedzami ir iekļauta pamatnostādne par to, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa ietvaros saistības tiek dzēstas tikai godprātīgam parādniekam.

Lai arī tiešā veidā Maksātnespējas likums nenoteic parādnieka godprātību kā fiziskās personas maksātnespējas procesa piemērošanas kritēriju, vismaz netieši parādnieka godprātības kritērijs ir iekļauts vairākās Maksātnespējas likuma tiesību normās, piemēram, 5.panta pirmajā daļā, 6., 130. un 153. pantā.

Attiecīgi parādnieka godprātība kā būtisks fiziskās personas maksātnespējas procesa elements ir uzsvērta kā tiesību literatūrā, tā arī tiesu praksē" (Ābelis K. Fiziskās personas maksātnespējas procesa jaunais regulējums. Jurista Vārds, 14.09.2010., Nr. 37 (632); Civilprocesa likuma komentāri. II daļa. 29.– 601.nodaļa. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 515. lpp.; Bērziņš G. Fiziskas personas maksātnespējas process. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 59.–63. lpp.).

Maksātnespējas likuma 6.panta 8.punktā nostiprināts labticības princips, kas noteic, ka procesā iesaistītajām personām savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāizpilda labā ticībā. Parādnieks un kreditors nedrīkst izmantot procesu, lai netaisnīgi iedzīvotos.

Fiziskās personas maksātnespējas procesa aizsardzību var baudīt tikai tādas personas, kuras ir nonākušas finansiālās grūtībās un tāpēc nespēj pildīt savas saistības. Fiziskas personas atbrīvošana no parādsaistībām var notikt tikai tādā gadījumā, ja parādniekam ir bijusi godprātīga attieksme pret kreditoriem.

Arī Satversmes tiesa ir norādījusi, ka ievērojot to, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa mērķis ir veicināt fiziskās personas maksātspējas atjaunošanu un vienlaikus pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas, parādnieks var tikt atbrīvots no atlikušajām parādsaistībām tikai tad, ja tas godprātīgi pildījis Maksātnespējas likumā noteiktos pienākumus. (Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. 2016-01-01, 11.2. punkts.)

Parādniekam, izlemjot iesniegt tiesā maksātnespējas procesa pieteikumu ir godprātīgi un labā ticībā jāievēro Maksātnespējas likumā nostiprinātie principi, lai nodrošinātu maksātnespējas procesa efektīvu norisi.

Ņemot vērā norādīto, tiesa atzīst, ka parādnieces rīcībā neilgi pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas bija naudas līdzekļi, tādā apmērā, kas deva iespēju pilnīgi dzēst saistības ar iestājušos izpildes termiņu pret visiem pieteikumā norādītajiem kreditoriem. Tomēr, naudas līdzekļi tika izlietoti citām vajadzībām, turklāt, vismaz netieši parādnieces darbības liecina, ka tas tika izdarīts ar nolūku nodarīt kreditoriem zaudējumus un šāda rīcība neatbilst labas ticības principam, kas ietverts Maksātnespējas likuma 6.pantā.

Tiesa uzskata, ka parādniecei savas tiesības un pienākumi jāizpilda labā ticībā un viņa nedrīkst izmantot maksātnespējas procesu, lai netaisnīgi iedzīvotos. Tiesas ieskatā, lietā iegūtie pierādījumi neapstiprina faktu, ka parādniece ir nonākusi finansiālās grūtībās, kas liegtu viņai pildīt uzņemtās saistības. Arī parādnieces sākotnējais maksātnespējas procesa pieteikums nesatur nekādas norādes par apstākļiem, ka parādniece saņēma naudas līdzekļus no nekustamā īpašuma pārdošanas un apstākļiem, kāpēc tie nevarēja tikt novirzīti parādu saistību dzēšanai.

Šādos apstākļos, tiesa atzīst, ka parādniece nav pierādījusi, ka viņai nav iespēju nokārtot parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, un parādsaistības kopā pārsniedz 5000 *euro*, līdz ar to tiesa nekonstatē maksātnespējas procesa pieteikumā norādīto maksātnespējas procesa pazīmi.

Civilprocesa likuma 363.^{27} panta trešā^{1} daļa noteic, ja pieteikumā norādītā maksātnespējas procesa pazīme netiek konstatēta, parādniekam pēdējo 10 gadu laikā ir ticis pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, kura ietvaros dzēstas saistības, vai iesniedzējs nav samaksājis fiziskās personas maksātnespējas procesa depozītu vai valsts nodevu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanu, tiesa maksātnespējas procesa pieteikumu noraida un izbeidz fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu.

Tādējādi, gadījumā, ja netiek konstatēta Maksātnespējas likuma 129.panta pirmās daļas 1.punktā norādītā maksātnespējas pazīme, tiesai maksātnespējas procesa pieteikums ir jānoraida un jāizbeidz fiziskās personas maksātnespējas procesa lieta.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka netiek konstatēta pieteikumā norādītā maksātnespējas procesa pazīme, līdz ar to maksātnespējas procesa pieteikums ir noraidāms, un maksātnespējas procesa lieta izbeidzama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 363.^{27} pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, pieteikumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu uz izbeigt /pers. A/ maksātnespējas procesa lietu.

Spriedumu, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese Jolanta Zaškina